

Nový zákon podle úspěšného britského vzoru: Zdravá ekonomika. Silný průmysl. Pracovní místa. Menší rodinné účty. Energetická nezávislost. A čistý vzduch.

Hnutí DUHA navrhuje přijetí nového zákona podle britského vzoru, který stanoví, jakým tempem budeme snižovat závislost na drahé ropě, zemním plynu a uhelných dolech. Rok po roku, krok po kroku. Zákon tak rozhýbe investice do čistých řešení – jako jsou chytré domy a pohodlná veřejná doprava, snadná recyklace odpadu, čistá energie nebo české potraviny v obchodech.

Většina parlamentních stran – ČSSD, TOP09, Starostové a nezávislí, KSČM a Věci veřejné – chtějí na přípravě zákona spolupracovat. Zákon má také podporu dvou třetin české veřejnosti, asi padesátky firem a všech významných humanitárních organizací.

Předběžná jednání o zákoně skončila, proto je čas na další krok: vydiskutovat parametry zákona a předložit jej do sněmovny.

Hnutí DUHA prosazuje svou iniciativou *Velká výzva* nový zákon, který závazně stanoví, že Česká republika bude snižovat svou závislost na fosilních palivech o 2 % ročně – krok po kroku, rok po roku.

Britská inspirace: co vzniklo na ostrovech

Ve Velké Británii přijali takový zákon před čtyřmi lety. Stanovil pouze tempo, jakým země bude snižovat závislost na fosilních palivech měřených exhalacemi skleníkových plynů – plus několik technických detailů, například kontrolní pravidla. Toť vše.

Na první pohled je to prakticky pouhý kus papíru. Zákon sám o sobě nikomu nic přímo neukládá, nikoho k ničemu přímo nemotivuje... a nesníží závislost ekonomiky na fosilních palivech ani o tunu.

Přesto se ve světě britský zákon považuje za vzorový. Jeho účel totiž tkví v něčem jiném.

Zákon navrhli labouristé, ale podpořily ho také obě opoziční strany. Podporoval jej Svaz britského průmyslu i odbory. Tudíž vznikla elementární shoda napříč společností, kam a jakým tempem chce země postupovat.

V návaznosti na rámcový zákon přišla hned na řadu konkrétní opatření, která nastartovala inovace v konkrétních sektorech.

Nejprve jednoduchý rámcový zákon – a posléze konkrétní opatření

Britský zákon už kopíruje řada evropských států: Finsko a Irsko, Rakousko, Maďarsko, Dánsko i další. Proto navrhujeme, aby podobný rámcový zákon přijalo i Česko. Stejně jako na ostrovech by měl pouze stanovit mantinely, jak naše ekonomika bude svoji závislost na fosilních palivech snižovat.

Konkrétní opatření budou až poté průběžně rozhodovat (a realizovat) budoucí vlády. Samy rozhodnou, zda podpoří investice do chytrých domů nebo vylepší veřejnou dopravu. Další mohou vsadit na čisté domácí zdroje energie. Nebo se rozhodnout, že podpoří nové jaderné elektrárny.

Konkrétní možnosti nebo cenu té které technologie nemůžeme vědět léta – nebo dokonce desítky let – dopředu.

Pevný rámec pro investice podniků

Zákon má dvojí praktický přínos.

Za prvé vytvoří rozumnou jistotu k investicím. Pro podniky je důležité, že dostanou pevný rámec pro investice. Budou vědět, s čím mohou od státu závazně počítat na dvacet či třicet let dopředu. Průmyslové podniky si tak budou moci své investice do chytrých, efektivních technologií dobře rozplánovat.

Experti došli k závěru, že už se stávajícími technologiemi lze energetickou náročnost českého průmyslu snížit nejméně o čtvrtinu – o ekvivalent dvou atomových elektráren v Dukovanech.

Nižší účty za energii

Za druhé takový zákon rozhýbe inovace a posílí ekonomiku.

Rodinám ušetří tisíce korun ročně tím, že jim stát pomůže zateplit domy či namontovat na ně levné solární ohřívání vody, vylepší veřejnou dopravu a podpoří ultraefektivní auta nebo recyklaci odpadků.

Silnější ekonomika

Zákon rozhýbe výrobu, vytvoří nová průmyslová odvětví a posílí českou ekonomiku. Máme k tomu velmi dobrou pozici: silnou tradici strojírenského průmyslu, schopné inženýry a kvalifikované dělníky.

Výsledky jsou vidět už nyní. Studie ekonomů Miroslava Zámečnicka a Jana Hlaváče pro Hnutí DUHA spočetla, že Zelená úsporám vytvořila 19 000 pracovních míst. Škoda Plzeň se stala světovou jedničkou ve výrobě hřídelí pro větrné elektrárny.

Podobné úspěchy mohou vznikat v dalších městech a obcích – a dávat práci tisícům a tisícům lidí.

Menší náklady pro podniky

Nové technologie spotřebují méně paliv a surovin, takže české průmyslové podniky budou konkurenceschopnější na mezinárodním trhu. Dosud naše ekonomika na každou vyrobenou korunu hrubého domácího produktu spotřebuje čtvrté největší množství energie – uhlí, ropy, plynu či uranu – ze všech států EU.

Společnost McKinsey spočetla, že už se současnými technologiemi lze exhalace z provozu budov, z dopravy i průmyslu snižovat také se ziskem.

Menší závislost na dovozu paliv

Zákon také sníží nechtěnou českou závislost na dovozu ropy či plynu z Ruska a dalších nespolehlivých zemí. Naše ekonomika kvůli němu nezdravě závisí na rozmarech tamních politických elit.

Česká ekonomika loni každý den utratila 315 milionů korun za dovoz ropy. Čistě, efektivnější technologie i chytré domy spotřebují výrazně méně paliv i surovin.

Čistější vzduch

Nový zákon – protože nashromáždí inovace, jako jsou čistá auta nebo chytré domy – sníží také smog, který poškozují zdraví hlavně dětem v českých městech a obcích.

Zákon má podporu veřejnosti, významných firem a organizací

Koncept zákona už vedle ČSSD podporují komunisté, TOP09, Starostové a nezávislí, LIDEM i Věci veřejné. ODS se svou podporou váhá.

Návrh zákona má silnou podporu. V nezávislém průzkumu agentury Factum Invenio na otázku, zda by s takovou legislativou souhlasili, kladně odpovědělo 66 % dotázaných.

Koncept zákona už nyní podporují desítky firem, včetně Knauf Insulation, ČKD Blansko nebo České rady pro šetrné budovy: asociace silných developerů a nejvýznamnějších stavebních i dalších firem. Podporují jej také všechny důležité humanitární organizace, například Člověk v tísni, Adra či Charita.

Další postup: politická procedura

Pět ze šesti parlamentních stran už řeklo, že se jim myšlenka takového zákona obecně zamlouvá a že mají zájem se na jeho přípravě podílet.

Navrhujeme proto, aby se politici a experti z podporujících stran shodli na konkrétních parametrech zákona: v prvním kroku uvnitř stran, ve druhém mezi sebou.

Poté by pak několik různých stran ve sněmovně oficiálně předložilo návrh zákona.

Další informace:

- britský zákon přijatý v roce 2008:
www.legislation.gov.uk/ukpga/2008/27/pdfs/ukpga_20080027_en.pdf
- ekonomické náklady a rizika fosilních paliv a možnosti a přínosy snižování jejich spotřeby v ČR (informační list):
<http://www.velkavyzva.cz/content/files/DOKUMENTY/43/fosil-infolist-www.pdf>
- koncept zákona dostupný na
<http://www.velkavyzva.cz/content/files/DOKUMENTY/2/koncept-zakona-2012-11.pdf>

Kontakt

- **Martin Mikeska, vedoucí programu Energie Hnutí DUHA**
tel.: 603 780 670, email: martin.mikeska@hnutiduha.cz